

Sorular Cevaplar

Alkol ve Kullanımı Hakkında

Ghadeer Rooz, Mustafa Abdulâl, Ebu Mahmud el-Halili, İklil el-Cebel, Manal Bader'e

Sorular:

1- Ghadeer Rooz:

Ama ya Şeyh! Şimdi sarhoşluk verici özelliğini gidermek için alkol zehirli maddeler ile karıştırılıyor ve artık sarhoşluk verici bir içki değil zehirli bir madde haline dönüşüyor. Burada soru şudur: Parfüm için üretilen zehirli alkol necis midir? Elbiseyi necis kılar mı?

2- Ebu Mahmud el-Halili:

Parfümdeki alkol iki türdür. Birincisi: Sarhoşluk veren ki etil alkol olarak biliniyor, diğeri ise zehirli olan ki metil alkol olarak biliniyor. İkisinin de hükmü aynı mıdır?

3- Mustafa Abdulâl:

Ey Şeyh! Bu karışım içilmezse hükmü ne olur?

4- İklil el-Cebel:

Bu hüküm tıbbi müstahzarlar [Ürünler] için de geçerli midir? Özellikle sağlık sektörlerinin çoğunda birçok dezenfekte maddeleri alkollü ürünlerden "isopronol + etanol" den oluşuyor. Aynı şekilde gargara ürünleri de öyledir. Bazı ilaç endüstrisinde alkollü bir solvent [çözücü] ve koruyucu olarak kullanılmaktadır.

5- Manal Bader:

es-Selamu Aleykum sevgili Şeyh! Allah ecrini kat kat versin, sizin de lütfettiğiniz gibi eğer alkol içildiğinde sarhoşluk veriyorsa dediniz. Oysa parfümlerde, deodorantlarda, losyonlarda ve yüz kremlerinde SD veya denatüre alkol kullanılır. Bu gibi durumlarda içilerek tüketilmiyor (Kimyasal durumunun değişikliği nedeniyle). Bu kullanım için hüküm nedir? Başka bir durumda arabalar için kullandığımız yakıt da alkolden türetilmiştir. Bu da aynı haram hükmünü alır mı? Teşekkür ederim.

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Sorular birbirine benzer, dolayısıyla cevabı aşağıdaki şekilde özetleyeceğim:

1- Alkolün bir türü vardır ki metil alkoldür. Bana bunun sarhoşluk verici olmadığı ama öldürücü bir zehirli madde olduğu söylendi. Yakıt olarak kullanılan ispirto, metil alkol türündendir. Talaş ve diğer şeylerden elde edilir. İçildiğinde körlüğe neden olur ve gün içinde ölüme yol açabilir. Buna göre metil alkol içki değildir, haramlık ve necaset açısından içki hükmünü almaz. Ancak metil alkolün bir zehir olarak kullanılması zarar kaidesine göre olur. İbn Mâce Ubâde ibn es-Sâmit'ten şunu rivayet etti: **"Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem zarar uğramak ve zarar vermekten nehyetti"**

2- Alkolün bir diğer türü de etil alkoldür. Mayalanmış ya da damıtılmış içkilerde kullanılır. Tıpta kullanılan ispirto da bu türdendir. Ayrıca etil alkol, endüstride de kullanılır. Islak mendil de olduğu gibi bazı maddeler için bir koruyucu olarak, bazı alkaliler [sabun] ve yağlar için de bir solvent olarak, dondurma için bir dayanıklılık maddesi olarak, bazı ilaçlar, kolonya ve kokular gibi parfümler için de bir çözücü olarak kullanılır. Bazı marangozluk maddelerin sanayinde de kullanılır. Bu kullanımlar üç kısımdır:

A- Alkolün sadece bir çözücü olarak kullanıldığı kısım veya bazı maddelere de katkı maddesi olarak kullanılır. Bu kullanım da alkol, içeriğini ve özelliklerini kaybetmiyor. İçeriği ve sarhoşluk vericiliği devam ediyor. Bu kısmın kullanımı, kesinlikle haramdır, örnek olarak kolonya. Kolonya kullanmak helal değildir ve necis olarak kalır. Çünkü ona necaset karıştı ve ondaki sarhoşluk verici alkolün durumunda bir değişiklik olmamıştır. Kolonya, içerisine içki karışmış bir maddedir. İçki ise necistir. Bunun delili, el-Haşeni hadisidir. ed-Darukutnî el-Haşenî'den şöyle dediğini rivayet etti: **قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا نَخَالِطُ الْمُشْرِكِينَ وَلَيْسَ لَنَا قُدُورٌ وَلَا آيَةٌ غَيْرُ آيَتِهِمْ، قَالَ: فَقَالَ: «اسْتَعْنُوا عَنَّا مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَارْحَضُوا بِهَا»** **"Dedim ki: "Ya Rasûlullah! Biz müşrikler ile birlikte yaşıyoruz, kapları dışında**

hiçbir tencere ve kabımız yok." O da: "Gücünüüz yettiğince onları kullanmayınız, bulamazsanız su ile temizleyiniz. Çünkü su, temizleyicidir. Sonra pişirebilirsiniz." buyurdu. Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem "Çünkü su, temizleyicidir." dedi. Yani bu bardaklar, içki konulduğu için necis idiler. Yıkandıktan sonra temiz oldular. Bu, içkinin necis olduğunun kanıtıdır. Soru, içkinin konulduğu kaplar hakkında idi. Nitekim Ebu Davud'un Ebî Salebe el-Huşenî'den rivayet ettiği göre: أَنَّهُ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّا نَجَاوِرُ أَهْلَ الْكِتَابِ وَهُمْ يَطْبُخُونَ فِي فُدُورِهِمْ الْخِزِيرَ وَيَشْرَبُونَ فِي آيَاتِهِمُ الْخَمْرَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّا نَجَاوِرُ أَهْلَ الْكِتَابِ وَهُمْ يَطْبُخُونَ فِي فُدُورِهِمْ الْخِزِيرَ وَيَشْرَبُونَ فِي آيَاتِهِمُ الْخَمْرَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ كENDISI RASÛLULLAH SALLALLAHU ALEYHI VE SELLEM'E biz ehli kitapla karşılaşyoruz, tencerelerinde domuz pişiriyorlar, bardaklarında şarap içiyorlar, diye sormuş. Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem de: "Eğer onlardan başka kaplar bulursanız bulduğumuz kaplarda yiyiniz içiniz. Fakat başka kaplar bulamazsamız onların kaplarını suyla yıkayınız ve yiyiniz, içiniz" buyurmuş." Domuz eti ve içki necistir, dolayısıyla içkinin konulduğu kaplar da necis olur. Kullanmadan önce temiz olabilmeleri için yıkanmalıdır.

B- Alkolün içeriğinin değiştiği ve sarhoşluk verici özelliğinin kayb olduğu kısım. Alkol ve diğer maddelerden alkol özelliklerine sahip olmayan yeni bir madde ortaya çıkıyor, ama zehirli değil. Bu yeni madde, içki hükmünü almaz ve temizdir. Diğer maddeler gibi onun için de şu kaide geçerli olur: "Haram kılıcı delil gelmediği sürece eşyada asıl olan mubahlıktır."

C- Alkolün içeriğinin değiştiği ve sarhoşluk verici özelliğinin kayb olduğu kısım. Alkol ve diğer maddelerden alkol özelliklerine sahip olmayan yeni bir karışım ortaya çıkıyor, ama zehirli. Zehir hükmündedir, temizdir, ama içmek için ya da kendine veya başkalarına zarar vermek için kullanmak haramdır.

3- Buna göre etil alkol diğer maddeler ile karıştırıldığında, hakkındaki hüküm bu karışım sarhoşluk verici özelliğini kaybetti mi yoksa kaybetmedi mi? Bu karışım, zehirli mi yoksa değil mi? meselesinin bilinmesine bağlıdır. Bu, uzmanlar ve işi bilenler tarafından Tahkiku'l Menat'ı gerektirir. Bilimsel ya da pratik olarak bu karışımın sarhoşluk verici olduğu kanıtlanırsa, o takdirde içki hükmünü alır ve bu karışımın içindeki etil alkolün içerik ve özelliğini kaybetmediğini gösterir. Bilimsel ya da pratik olarak bu karışımın artık sarhoşluk verici ve zehirli olmadığı kanıtlanırsa, o zaman içki ve zehir hükmünü almaz. Bilimsel ya da pratik olarak bu karışımın artık sarhoşluk verici olmadığı ama zehirli olduğu kanıtlanırsa, o zaman içki hükmünü almaz, ama zehir hükmünü alır.

Buna göre:

• Ghadeer Rooz'un: "Sarhoşluk veren özelliğini gidermek için alkol ile zehirli maddeler birbirine karıştırılıyor ve artık sarhoşluk verici bir madde değil de zehirli bir madde haline dönüşüyor" sorusunun cevabı şöyledir: Uzmanlar tarafından bu durumdaki karışımın sarhoşluk vermediği ancak zehirli bir madde olduğu kanıtlanırsa, o zaman içki hükmünü almaz. Necis de olmaz, ama zehir hükmünü alır. İçmek için ya da kendine veya başkalarına zarar vermek için kullanmak haram olur.

• Ebu Mahmud'un: "Parfümdeki alkol iki türdür. Birincisi: Sarhoşluk verici olan ki etil alkol olarak biliniyor, zehirli olan ise metil alkol olarak biliniyor. İkisinin hükmü de aynı mıdır?" sorusunun cevabı ise şöyledir: Hükümleri aynı değildir. Sarhoşluk verici olan, içki hükmünü alır. Zehirli metil alkol ile yapılan karışım ise zehir hükmünü alır. Ama parfümün içine bana denildiğine göre metil değil etil alkol konuluyor. Uzmanlar tarafından bu meseleden emin olun. Çünkü hüküm, sarhoşluk verip vermediğine ya da zehirli olup olmadığına bağlıdır.

• Mustafa Abdulâl kardeşin: "Ey Şeyh! Bu karışım içilmezse hüküm ne olur." sorusunun cevabı ise şöyledir: Elde edilen karışım, kolonya gibi sarhoşluk veriyorsa içki hükmünü alır. İçki, sadece içildiğinde değil on açıdan haramdır. et-Tirmizî Enes ibn Mâlik'ten şöyle rivayet etmiştir: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَمْرِ عَشْرَةَ: غَاصِرَهَا، وَمُعْتَصِرَهَا، وَسَارَهَا، وَحَامِلَهَا، وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهَا، وَسَاقِيَهَا، وَبَائِعَهَا، وَآكِلَ ثَمَرِهَا، وَالْمَشْتَرِيَ لَهَا، وَالْمَشْتَرَاةَ لَهُ "Muhakkak ki Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem içkiye on yönden lanet etmiştir: Yapana, yapılan yere, onu içene, taşıyana, taşıtana, içirene, satana, kazancını yiyene, satın alana ve bedeline." Bu on husustan her biri haramdır.

• İklil el-Cebel'in: "Bu hüküm tıbbi müstahzarlar için de geçerli midir? Özellikle sağlık sektörlerinin çoğunda birçok dezenfekte maddeleri alkollü ürünlerden "isopronol + etanol" den oluşuyor. Aynı şekilde gargara ürünleri de öyledir. Bazı ilaç endüstrisinde alkollü bir solvent [çözücü] ve koruyucu olarak

kullanmaktayız.” sorusunun cevabı da şöyledir: Tedavi amaçlı alkol ve alkolün karıştığı ilaçları kullanmak mekruh olmakla birlikte caizdir. Bunun delili şudur: İbn Mâce, Tarık ibn Suveyd el-Hadramî yoluyla rivayet ettiğine göre: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بَارِضَنَا أَغْنَابًا نَعْتَصِرُهَا فَتَشْرَبُ مِنْهَا قَالَ لَا فَرَاغَتْهُ قُلْتُ إِنَّا نَسْتَشْفِي بِهِ لِلْمَرِيضِ قَالَ إِنَّ ذَلِكَ لَيْسَ بِشِفَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ “Dedim ki: “Ya Rasûlullah! Topraklarımızda üzümler oluyor, biz onlardan içki yapıp içiyoruz.” Rasûl SallAllahu Aleyhi ve Sellem **“Hayır”** buyurdu. Ben de tekrar döndüm ve “Onu hastalar için şifa olarak kullanıyoruz” dedim. Bunun üzerine **“Şüphesiz o, ilaç değil, ancak bir hastalıktır.”** buyurdu.” Bu, necis veya haram olan bir şeyin -içkinin- bir ilaç olarak kullanılması konusunda bir nehiydir. Ama Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem necis olan deve idrarı ile tedaviye cevaz vermiştir. el-Buhârî Enes yoluyla şunu rivayet etmiştir: *أَنَّ نَاسًا مِنْ غُرَيْمَةَ اجْتَوَوْا الْمَدِينَةَ فَرَحَّصَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْتُوا إِيَّالَ الصَّدَقَةِ فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا* “Urayne kabilesinden bir gruba Medine’nin havası dokununca Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem deve sidiği içmeleri için ruhsat verdi. Onlar da sütünden ve idrarından içtiler.” Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem necis olduğu halde deve idrarı ile tedavi olabileceklerine dair izin verdi. Ayrıca Rasûl SallAllahu Aleyhi ve Sellem ipek giymek gibi haram olan bir şeyle de tedavi olunabileceğine ruhsat verdi. et-Tirmizî ve Ahmed Enes yoluyla şunu rivayet etti: *أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ وَالرُّبَيْزَ بْنَ الْعَوَّامِ شَكَا الْقَمَلِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاؤِهِمَا، فَرَحَّصَ لَهُمَا فِي قُمْصِ الْحَرِيرِ. قَالَ: وَرَأَيْتُهُ* “Abdurrahman ibn Aof ve ez-Zubeyr ibn’ul Avvâm bir gazvede bitlerden Nebî SallAllahu Aleyhi ve Sellem şikayette bulundular. O da: “İpek gömlek giyebileceklerine dair ruhsat verdi.” Ravi dedi ki: “Ben onların giydiklerini gördüm.” Bu iki hadis, İbn Mâce hadisinde geçen yasağın kesin bir yasak olmadığına yönelik bir karinedir. Yani necis ve haram olan bir şey ile tedavi olmak mekruhtur.

Bu nedenle üretiminde içine alkolün karıştığı ilacı kullanmak, mekruh olmakla birlikte caizdir. İlaç endüstrisinde alkolü kullanmamak daha efdal olanıdır. Ancak ilaç imalatında kullanılması durumunda ise mekruhtur. Bu nedenle hastanın içinde alkolün olduğu bir ilacı içmesi mekruhtur. Tüm bunlar, içinde alkolün olduğu karışımın başka bir şey değil ilaç olması halinde böyledir. Bunun ilaç olup olmadığının tespiti uzmanların görüşüne bağlıdır.

- Kardeş Manal Bader’in sorusuna gelince: *es-Selamu Aleykum sevgili Şeyh! Allah ecrini kat kat versin, sizin de lütfettiğiniz gibi eğer alkol içildiğinde sarhoşluk veriyorsa dediniz. Oysa parfümlerde, deodorantlarda, losyonlarda ve yüz kremlerinde SD veya denatüre alkol kullanılır. Bu gibi durumlarda içilerek tüketilmiyor (Kimyasal durumunun değişikliği nedeniyle). Bu kullanım için hüküm nedir? Başka bir durumda arabalar için kullandığımız yakıt da alkolden türetilmiştir. Bu da aynı haram hükmünü alır mı? Teşekkür ederim.*

Bu sorunun cevabı şöyledir: Bir alkol türünü: SD veya denatüre alkol türünü zikrettiniz ve etanol alkolün zehirli olduğunu söylediniz. Ben bu ürünün metil mi yoksa etil mi kısmına dâhil olduğunu bilmiyorum. Ama ana hat şudur: Ortaya çıkan karışım sarhoşluk vermiyorsa sadece zehirli ise içki hükmünü almaz, aksine zehir hükmünü alır. Kendisine veya başkalarına zarar vermek için zehri kullanmak haramdır. Elde edilen maddenin necaseti hakkında bir nass gelmemiş ise o madde temizdir. Elde edilen ürün, sarhoşluk veriyorsa içki hükmünü alır. İçkinin sadece içmesi değil, aksine on açıdan haramlığı söz konusudur.

Alkol karışımı araba yakıtına gelince, ana hat aynıdır. Eğer bu yakıt içildiğinde sarhoşluk veriyorsa içki hükmünü alır. Yok, sarhoşluk vermiyor ama zehirli ise zehir hükmünü alır. Buna uzmanlar karar verir.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>